ОСОБЛИВОСТІ КОРОНОВІРУСНИХ І ПАНДЕМІЙНИХ НЕОЛОГІЗМІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

(Вусик Г. Л., кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української мови та славістики, Слинявук А. О., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти)
Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна

Актуальність теми пропонованої роботи зумовлюється активністю формування та функціювання в українському суспільстві нового лексичного короновірусного кластеру. З 2019 року короновірусні і пандемійні неологізми увійшли до загальновживаної української лексики (узуалазація), приймаються як мовна норма (акцептуалізація).

Є необхідність вивчення корпусу неологізмів в українській мові, який відображає не тільки реалії пандемії коронавірусу, а й зміни в житті суспільства.

Мета вивчити особливості короновірусних і пандемійних неологізмів в українській мові.

Основний виклад матеріалу. Термін «неологізм» уперше офіційно зафіксований у 1772 році. На початку XXI століття з'являються цікаві дослідження [1], [2], [3], [4], у яких висвітлюються різні аспекти неології як нового та перспективного напряму сучасних досліджень.

Зазвичай виділяють чотири типи класифікації неологізмів:

За видом мовної одиниці
- *неолексеми* є результатом запозичення;
- *неофраземи* із ідіоматичною семантикою;
- *неосеземи* – нові значення старих слів.

За ступенем новизни мовної одиниці
- *абсолютні*, які раніше були відсутні в мові
- *відносні*, які колись існували, але на сучасному етапі виступають вже в іншому осмисленні.

За видом означуваної реалії
- *нова – стара;*
- *актуалізована – відмираюча;*
- *неіснуючі (гіпотетична).*

За способом утворення
- *семантичні* (нові значення лексичних одиниць).
- *запозичені* (зовнішні і внутрішні запозичення);
- *словотвірні*;

Головною подією 2019 року є епідемія коронавірусу, яка охопила весь світ, ставши причиною пандемії, яка вплинула і на мову: знайшла відображення як у лексиці, так і в певних моделях вираження почуттів та емоцій.

Оголошена пандемія коронавірусу є одним із основних предметів обговорення в медіа, а також об'єктом ретельного вивчення вченими та фахівцями різних наукових напрямів, у тому числі й лінгвістами.

В умовах пандемії коронавірусу, локдауну та жорсткого карантину, активізувалася мовотворчість. Неологізми спочатку виникли в медіапросторі як меми, інші склалася внаслідок пандемії і локдауну, або емоційного стану людей до ситуації. Так, в українській мові прослідковується креативний підхід, а саме мовна гра як один зі способів адаптації до психологічно складного періоду життя суспільства, наприклад: *вам замовлення із Китаю, вірус не бачить тебе, коронаідіот, ковіддисидент, коронадисидент, коронаскептик, корона, коронахворий, коронавірусні новини, коронавірусний симптом і корона-симптом, коронавірусний апокаліпсис, коронавірусна атака.*

Стресові ситуації провокують, зумовлюють лінгвокреативність носіїв мови, внаслідок чого розкривається потенціал мови в породженні нових слів.

Найбільш яскраві, актуальні події, особливо ті, які носять глобальний масштаб – як у випадку з пандемією коронавірусу, – викликають активні процеси в мові, наприклад: *covid-19, карантин, локдаун, ізоляція, самоізоляція, вакцинація, маска, санітайзер, антивакс, спендемік, дистанційка, ковідна тисяча.*

Висновок. Неологізми мінливі в часі, у просторі і відносні: неологізмом слово залишається до тих пір, поки в ньому відчувається новизна. Короновірусні і пандемійні неологізми в українській мові відображають динамічний розвиток суспільства, одночасно демонструючи здатність мови розширювати традиційні межі словотворення.

Перспективами подальших досліджень є ідентифікація шляхів та мотивації появи короновірусної лексики, інтерпретація їхньої системної організації за семантичним та прагматичним принципами, визначення ступеня потенційного закріплення короновокабуляру в системі сучасної української мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабелюк О.А., Коляса О.В., Лах Д.Р. Сленгізми на позначення явищ COVID-19 в сучасному англомовному інтернет дискурсі. *Львівський філологічний часопис*. Вип. 8. С. 14-20.

2. Весна Т. В. Лексичні інновації періоду коронавірусної пандемії. *Записки з романо-германської філології*. 2020. Т. 44. No 1. С. 82-89.

3. Красницька К. Глобальне явище CORONAVIRUS як новий концепт в англомовній лінгвокогнітивній картині світу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Т. 1. No 32. С. 148-153.

4. Поворознюк Р. Дискурс епідемій як проблема перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». Одеса* : Видавничий дім «Гельветика», 2018. Вип. 38. Т. 1. С. 156-160.